

Rada Fundacji:
Henryka Bochniarz
Janusz Grzelak
Ireneusz C. Kamiński
Witolda Ewa Osiatyńska
Andrzej Rzepliński
Wojciech Sadurski
Mirosław Wyrzykowski

Zarząd Fundacji:
Prezes: Danuta Przywara
Wiceprezes: Maciej Nowicki
Sekretarz: Piotr Kładozny
Skarbnik: Lenur Kerymov
Członek Zarządu: Dominika Bychawska-Siniarska

Warszawa, dn. 21 maja 2019 r.

762/2019/WB/DB

Sz. P. Jacek Kurski
Prezes Telewizji Polskiej S.A.
ul. Jana Pawła Woronicza 17
00-999 Warszawa

Szanowny Panie Prezesie,

Z doniesień medialnych wynika, że Michał Olszański, otrzymał od przełożonych ustny zakaz publicznego wypowiedzania się na temat programu „Pytanie na śniadanie”, w którym wystąpił Jarosław Kaczyński. W świetle informacji zamieszczonych na portalu wirtualnemedial.pl wiadomo również, że za krytyczną wypowiedź, która ukazała się w serwisie informacyjnym NaTemat.pl, dziennikarz może zostać zawieszony w prowadzeniu audycji telewizyjnej.

W ocenie Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka (dalej: HFPC) wskazane działania stanowią poważną ingerencję w wolność słowa. Pragniemy przypomnieć, że TVP S.A. jako podmiot publiczny powinna wykazywać się podwyższonym poziomem odporności na krytykę, co jednoznacznie wynika z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (*Pinto Pinheiro Marques p. Portugalii*). Dziennikarz – Michał Olszański, korzystając z prawa do krytyki, realizował swoje uprawnienia wynikające z art. 54 ust. 1 Konstytucji RP, art. 5 i art. 41 Prawa prasowego. Do kwestii publicznej krytyki pracodawcy – nadawcy publicznego odniósł się ETPCz w wyroku *Wojtas Kaleta p. Polsce*, wskazując, że „*obowiązek lojalności pracowników wobec pracodawcy nie może mieć jednakowej mocy wiążącej w odniesieniu do dziennikarzy, ponieważ istotą zawodu jest przekazywanie informacji i opinii*”. W kontekście wolności słowa w sferze stosunków pracy warto również odnotować, że orzecznictwo strasburskie rozróżnia krytykę pracodawcy polegającą na negatywnej ocenie funkcjonowania zakładu

pracy od osobistego ataku, przyznając znacznie szerszy zakres ochrony pierwszej z wymienionych form krytyki (*Sosinowska p. Polsce, De Diego Nafria p. Hiszpanii*).

Ponadto, należy wskazać, że zakaz kontaktów pracownika TVP S.A. z dziennikarzami i mediami narusza art. 11 ust. 3 Prawa prasowego. Takie działanie może być traktowane jako próba tłumienia krytyki prasowej. W podobnych sprawach wypowiadał się ETPCz wskazując, że wszelkie działania, które w sposób nieuzasadniony utrudniają dziennikarzom gromadzenie informacji potrzebnych do przygotowania publikacji, należy postrzegać jako formę „pośredniej cenzury” (*TASZ p. Węgrom, Dammann v. Switzerland*). Należy podkreślić, że zgodnie z art. 5 ust. 1 Prawa prasowego każdy obywatel, zgodnie z zasadą wolności słowa i prawem do krytyki, może udzielać informacji prasie. Nikt nie może zaś być narażony na uszczerbek lub zarzut z powodu udzielenia informacji prasie, jeżeli działał w granicach prawem dozwolonych. Publikowanie rzetelnych, zgodnych z zasadami współżycia społecznego ujemnych ocen działalności zawodowej pozostaje pod ochroną prawa.

Pragniemy przypomnieć, że władze mediów publicznych mają obowiązek zagwarantować dziennikarzom możliwość wykonywania swojej pracy bez nacisków, kontroli oraz niepotrzebnej ingerencji w przekazywane treści (*Manole i inni p. Moldawii*). Lojalność wobec pracodawcy nie może prowadzić do wykluczenia krytycznych opinii względem niego (*Guja p. Moldawii*). Nieuzasadnione zastosowanie sankcji, takich jak zakaz wypowiadania się dziennikarza w mediach niesie ze sobą niebezpieczeństwo wystąpienia tzw. efektu mrożącego („*chilling effect*”). Jego istotą jest zniechęcenie autora wypowiedzi i innych podmiotów do podejmowania podobnych tematów z obawy przed poniesieniem konsekwencji.

Z powyższych względów zwracamy się z uprzejmą prośbą o wyjaśnienie zaistniałej sytuacji oraz wskazanie czy na dziennikarza zostały nałożone sankcje wynikające z prawa pracy wraz z uzasadnieniem ich zastosowania.

Z wyrazami szacunku,

Helsińska Fundacja Praw Człowieka
PREZES ZARZĄDU
Danuta Przywara
Danuta Przywara